

WILLEM DE BOCK

**TEAM
BELGIUM**

ATLETIEKTOPPERS
VAN VAN DAMME TOT THIAM

LANNOO

INHOUDSTAFEL

Voorwoord	5
Nafi Thiam, a star is born...	7
1. Meerdere cliffhangers, maar dan goud!	8
2. Naar de wereldtop in een paar jaar	12
3. De jongste in een galerij van Belgische toppers	15
Deel 1: De Belgen als de Afrikanen van toen	17
4. Onze vroegste herinneringen aan Belgische topatleten	18
5. De eerste olympische winnaar en topvedette: Gaston Reiff	20
6. Roger Moens, de wereldrecordhouder die te vroeg omkeek	22
7. Gaston Roelants, een van onze grootste sportlui ooit	24
8. Miel Puttemans verzamelt wereldrecords en behaalt zilver	28
9. Karel Lismont: tenger, taai en tomeloos	31
10. Eén avond in Brussel, drie Belgen, vijf wereldrecords	34
11. Ivo Van Damme: de snelle doorbraak en het bruuske einde	37
12. Onze eerste topspurter en zijn opvolgers	40
13. Eddy Annys op eenzame en zeldzame hoogte	43
14. William Van Dijck is stapel op de steeple	46
15. Twee uitdagers voor de Afrikaanse toppers	50
Deel 2: Een nieuwe eeuw, nieuw rastalent	53
16. Kim spurt almaar sneller	54
17. Self control is the name of the game	58
18. De 'Spice Girls' winnen olympisch goud... in Brussel	60
19. De prof die Kim liet pieken	64
20. Meerkampster Tia specialiseert zich	68
21. Olympisch goud móést wel het doel zijn	71

22. Genoeg kriebels voor een comeback	75
23. De strenge coach wint met haar en wint haar	77
24. Cédric, de ervaring die de Borléés misten	79
25. De ene knalspurt na de andere	83
26. Kevin en Jonathan maak je niet meer zot	87
27. Vader van een topteam en man met een visie	91

Deel 3: De generatie die het nu doet 97

28. Thomas komt altijd terug	98
29. De broer coacht hem naar evenwicht en efficiëntie	102
30. Het management zorgt en neemt zorgen weg	105
31. Eindelijk wérpen we grote ogen	108
32. Een ervaringsdeskundige om Nafi te begeleiden	111
33. Zelfs in de voorbereiding: altijd prijs met Nafi	116
34. Is ze dan onklopbaar!?	119
35. De Belgian Tornados, altijd opnieuw wereldklasse	122
36. Twee topprestaties, veel hoop en werk aan de winkel	126

Deel 4: Het kader voor atleten en andere sporters 131

37. Onderweg naar een betere doorstroming	132
38. Bob Verbeeck, bewegingsmanager in actie	136
39. De Memorial Van Damme, jaarlijkse verzamelplaats voor de wereldtop	139
40. To Be Gold, or not to Be Gold	143

Dankwoord	147
-----------	-----

VOORWOORD

Tegenwoordig is het al Nafi Thiam wat de klok slaat binnen de Belgische atletiek. Ook over de prestaties van de Belgian Tornados hoor je soms nog een klokje luiden. Op de wereldkampioenschappen in Londen tijdens de zomer van 2017 bleek de actuele aandacht voor deze atleten nogmaals terecht. Toch heeft ons land heel wat meer atletiektoppers voortgebracht.

Het zijn er niet zoveel dat je van een structureel succes kunt spreken, maar toch gaat het om onwaarschijnlijk sterke topprestaties. Des te meer omdat de Belgische atleten het met een beperkte omkadering moesten stellen. Dit boek is in zekere zin een ode aan de individuele atleten en hun begeleidingsteams, aan de eilandjes waar toptalent toch zijn weg naar de wereldtop vond.

De verhalen schetsen ook de ontwikkeling die de atleten doorgemaakt hebben met de hulp van een steeds professionelere en meer wetenschappelijk onderbouwde training en coaching. De Belgische atletiek mag dan aanvankelijk geteerd hebben op het pure talent en de tomeloze inzet van de sporters, maar uiteindelijk moest zij mee in die stroomversnelling om in de 21ste eeuw nieuwe toptalenten effectief tot aan die top te krijgen.

Kortom, wat hier volgt, is het relaas van de meest spraakmakende, Belgische atletiekprestaties. Daarnaast is het ook een schets van de manieren waarop hun krachttoeren tot stand konden komen. Atleten, coaches, trainers en andere sleutelfiguren in de Belgische atletiek schilderen een landschap dat al behoorlijk vruchtbaar is geweest, maar het ook nog méér kan worden.

***NAFI THIAM,
A STAR IS BORN***

PROLOG

Meerdere cliffhangers, maar dan goud!

HOOFDSTUK 1

Er is nog geen meter afgelegd in de Olympische zevenkamp van Rio en het loopt al bijna compleet fout voor Nafi Thiam (geb. 1994). Het startschot van de 100 meter horden weerklinkt. Meteen volgt een tweede schot. Valse start! ‘De Amerikaanse was te vroeg vertrokken, maar ook Nafi had een reactiesnelheid van minder dan één tiende seconde. De jury twijfelde wie de valse start had veroorzaakt en besloot dan maar niemand uit te sluiten. Maar in principe had ze dat voor allebei kunnen doen, op basis van die te snelle reactiesnelheid’, vertelt coach Lespagnard erover.

*In Rio is de eerste horde
dus letterlijk en figuurlijk
goed genomen.*

Nafi ontsnapte dus op het nippertje aan de diskwalificatie nog voor ze een proef had afgelegd. ‘Het meisje naast mij bewoog eerst’, vertelde ze zelf achteraf. ‘Maar ik had de snelste reactietijd. Gelukkig konden we allebei nog lopen. Ik wist dat ik een goeie 100 meter horden kon lopen en dat is gelukt.’ Geen klein beetje. Het was meteen een persoonlijk record. Uiteindelijk werd het een perfecte start. Opluchting alom.

Nog zes disciplines te gaan. Vooral het speerwerpen zou in Rio een grote uitdaging worden. Nafi had nog last van een elleboogblessure. ‘Door de speer technisch verkeerd te werpen de de Belgische kampioenschappen, had ze een blessure opgelopen’, vertelt de coach. ‘Het gebeurde bij haar zesde en laatste worp. Als gevolg daarvan heeft Nafi anderhalve maand niet meer met gewichten getraind, wat voor het kogel-

stoten en speerwerpen belangrijk is.' Ze begon dus met behoorlijk veel vraagtekens aan haar olympische queeste.

ZIJ ZIT IN DE FLOW

Maar in Rio is de eerste horde dus letterlijk en figuurlijk goed genomen. Ook bij de tweede proef is er geen vuiltje aan de lucht. Als een gracieuze hinde krult ze over 1,98 meter. Meteen een wereldrecord hoogspringen in een meerkampwedstrijd. Toch was het op die proef ook even spannend, toen ze op 1,95 meter twee sprongen miste. Na twee disciplines staat Nafi op de tweede plaats in de zevenkamp, met 102 punten voorsprong op haar eigen record.

Maar bij het kogelstoten speelt de vermaledijde elleboog haar parten en gooit ze tweemaal niet goed. Bij de derde poging stoot ze de kogel wel een stevige 14,91 meter ver. Geen wonder dat ze emotioneel en opgelucht reageert. Ze wint zelfs deze derde proef. Nu komt ze aan de leiding in de voorlopige stand. Ze ligt 94 punten voor op haar persoonlijke zevenkamprecord. Nafi weet als geen ander hoe ze zich moet blijven focussen. Er zijn nog vier disciplines te gaan. Go with the flow!

ER IS NOG NIETS GEWONNEN NA DAG ÉÉN

Nafi Thiam sluit de eerste van twee wedstrijddagen af met de 200 meter. Ze loot de buitenbaan. Het grote nadeel van lopen in de buitenbaan is dat je geen richtpunt hebt. Nafi zal niemand voor haar zien lopen. Toch laat de Belgische zich niet van de wijs brengen door de Nederlandse Visser die haar in de bocht voorbij snelt. Ze blijft kalm, ook al eindigt ze pas op de 23ste plaats in deze proef. 'Op de 200 meter heb ik het altijd moeilijk, maar globaal gezien was het een heel mooie dag', besluit ze.

Thiam is wel haar koppositie in het algemene klassement kwijt en ze loopt achter op haar persoonlijke record. Maar als een volleerde prof houdt ze de druk af. Voor de nationale en internationale pers verklaart ze nog niet aan een medaille te denken. 'Ik probeer mezelf niet te veel druk op te leggen. Mijn eerste dag is altijd de beste. Er zijn veel meisjes die echt sterk zijn op de laatste drie onderdelen. We zien wel wat het geeft.'

De terughoudendheid is er natuurlijk ook omwille van die pijnlijke elleboog. 'Tijdens het kogelstoten had ik wel pijn. Zeker tijdens mijn derde poging heb ik door de pijn gebeten', geeft ze toe. Haar coach vertelt dat hij haar in Rio bewust niet specifiek liet opwarmen voor kogel en speer, om de arm te sparen. 'Ik wist dat als ze zich zeer goed zou concentreren, ze toch bijzonder sterk zou presteren op deze proeven. De mentale factor geeft dan de doorslag.'

ALS EEN SPEER NAAR DE LEIDING

Wanneer de tweede zevenkampdag aanbreekt in Rio de Janeiro, hoopt heel België op een medaille. Brons zou al een klein mirakel zijn. In het thuisland, aan de andere kant van de oceaan, kijkt iedereen met klamme handen toe wanneer Nafi tijdens het verspringen eerst een nulsprong laat noteren. Maar op zich betekent de rode vlag bij de eerste sprong niets. Bij de tweede sprong zal ze alleen wat veiligheidsmarge moeten inbouwen als ze punten wil pakken in het verspringen. Coach Roger geeft haar enkele technische bijsturingen. De tweede sprong is geldig. Ze verzekert zich van punten. Maar als Nafi op medaillekoers wil blijven, heeft ze wel een beresterke laatste sprong nodig. Omdat ze nu toch al zeker is van punten, kan ze voor haar laatste sprong wat extra risico nemen. Nafi landt met een quasi perfecte sprong 6,58 meter ver in de zandbak. Slechts vijf centimeter verwijderd van het Belgische record van Sandrine Hennart. En vooral: zij is alweer de numero uno op de proef. Nafi won al drie van de vijf afgelegde proeven.

*In het thuisland,
aan de andere kant
van de oceaan,
kijkt iedereen met
klamme handen toe.*

Proef zes. Het speerwerpen. Team Belgium houdt zijn hart vast, want Nafi plant door haar armblessure maar eenmaal te werpen. Het moet dus meteen raak zijn. En dit op de proef die haar precies die blessure heeft bezorgd. Alweer zal mentale sterkte een hoofdrol spelen. En opnieuw blijkt de coach op de juiste manier op haar te hebben ingespraakt. Niet te veel, wel net genoeg. Ruim een meter voor het einde van de aanloopstrook lost Nafi de speer. Met haar volledige atletische lijf kliëft ze de speer door de lucht. Haar gelaat vertoont een pijnlijke grimas, terwijl ze de speer vol verwachting nakijkt. Wanneer die zich in het grasperk boort, maakt de grimas plaats voor een hemsbrede glimlach. Knal! 53,15 meter. Opnieuw een persoonlijk record. Haar vierde PR in zes disciplines. Nafi Thiam staat aan de leiding van het algemene klassement. Met nog één proef te gaan. De 800 meter.

MET HILL OP DE HIELEN

Toch is dat slotnummer allesbehalve een formaliteit. Voor Nafi, voor wie de 800 meter een van de zwakkere disciplines is, heeft het meer weg van een martelgang. En dan die spanning. Want nu gaat het al niet meer over zomaar een medaille winnen. Het gaat om olympisch goud. Het allerhoogste wat een topsporter kan bereiken. De strijd om goud wordt er één tussen Nafi Thiam en de titelverdedigster Jessica Ennis-Hill.

Onze landgenote mag op de 800 meter 9"47 verliezen op Ennis-Hill, de tweede in de rangschikking, om zich naar de geschiedenis te lopen en goud te pakken. Onwaarschijnlijk, maar waar: het persoonlijke 800-meterrecord van Thiam is tot dan exact 9"47 trager dan dat van de Britse.

Ennis-Hill weet wat haar te doen staat en neemt na de start meteen de leiding. Thiam loopt in de staart van het groepje. Na de eerste baanronde heeft ze een achterstand van 3"20 en lijkt de Britse verder uit te lopen. Maar Nafi deelt haar race goed in. Ze loopt haar eigen tempo. Nafi put in de laatste rechte lijn alles uit haar mentale en fysieke reserves. Ze finisht in een persoonlijke recordtijd van 2:16.54. 7"47 trager dan Ennis-Hill. Mission accomplished! Geschiedenis is geschreven.

ONGELOOFLIJK GOUD

Zo jong en nog zo'n ruwe diamant. Maar ze fonkelt al oogverblindend. Uitgeput en uitzinnig blij valt ze op de piste. Met een totaal van 6.810 punten verbetert ze haar vorige PR met meer dan 300 punten. En zeggen dat ze nog veel progressiemarge heeft. 'In totaal had ze in Rio al honderd punten meer kunnen scoren', analyseert Roger Lespagnard doodnuchter. Nog geen jaar later, eind mei 2017, tijdens de meerkampmeeting in Götzis krijgt Nafi's coach alweer gelijk.

Naar de wereldtop in een paar jaar

HOOFDSTUK 2

Ik had nooit gedacht dat zij zo snel zou doorbreken op het allerhoogste niveau', bekennt coach Roger Lespagnard over 'zijn' Nafi Thiam. 'We hadden in 2015 goed getraind voor de wereldkampioenschappen in Peking en dat leverde al een mooie veertiende plaats op. Voor de Spelen in Rio had ik vooraf getekend voor een vijfde of zesde plaats. Maar ze haalt goud op 21 jaar! En dat in de meest veelzijdige discipline van de atletiek. Er waren uiteraard al sterke signalen dat Nafi een uitzonderlijk talent was. Zo verbeterde ze officieus zelfs het juniorwereldrecord vijfkamp-in-zaal van de legendarische Carolina Klufft. Het werd niet erkend omdat er op de wedstrijd geen dopingcontroleur aanwezig was.'

HET RITME VAN EEN DANSERES

Aan het lichaam en de bewegingen van deze atlete zie je in een oogopslag dat ze over uitzonderlijke troeven beschikt. 'Ze heeft een perfect uitgebalanceerd sportlijf en een geweldig ritmegevoel. Het is het soort lichaam dat zich perfect aanpast aan de proef waarmee het bezig is. In de springnummers start je de aanloop zeer dynamisch om een impuls te creëren, terwijl je bij het speerwerpen traag moet vertrekken en dan versnellen. Net zoals bij dans zie je bij atletiek snel wie het heeft en wie niet. Met iemand als Nafi hoeft je een beweging geen duizendmaal te herhalen. Tienmaal goed hernemen en ze heeft het beet. Zelfs op training kunnen we zeer goed doseren.' Roger houdt minutieus alle trainingsprestaties bij, van de jeugdijaren tot vandaag, en weet dus donders goed waarover hij praat.

Het heeft uiteraard veel met natuurlijke aanleg te maken, in dit geval dus een enorme dosis talent. Maar atleten zoals Thiam hebben mentaal ook iets aparts. Michael Van

der Plaetsen, trainer van zijn broer tienkamper Thomas, zegt erover: 'Atleten zoals Usain Bolt, Tia Hellebaut, Nafi Thiam en Thomas Van der Plaetsen hebben de eigenschap dat ze bij grote stress het hoofd koel houden. Dit fenomeen is zelfs fysiologisch te verklaren. Zij bereiken bij stress het perfecte adrenalinepeil, niet te veel en niet te weinig. Zo raken ze optimaal geconcentreerd. Dat is dan ook niet zo makkelijk aan te leren. Zij zijn gewoon de soort mensen die niet gauw panikeert bij storm of crisis.'

EEN NIEUWE EDDY

Nog een paar andere zaken maken de doorbraak van Nafi Thiam bijzonder merkwaardig. Om te beginnen studeert zij nog, meer bepaald geologie aan de Universiteit van Luik. Dat combineert ze dan met trainingen waarin ze niet één of twee disciplines moet onderhouden en verbeteren, zoals de meeste atleten, maar zeven stuks. Onder meer daarom bekeken haar coach en zijzelf 2017 als een overgangsjaar. Volgens Roger Lespagnard zit Nafi nu nog maar op twee derde van haar mogelijkheden.

Een atleet moet vaak tot volle wasdom komen om te kunnen schitteren op een meerkamp, die zeer veel van een lichaam vergt. Daardoor staan vaak wat rijpere atleten aan de top. Maar Nafi staat er al nog voor ze die volledige fysieke rijpheid heeft bereikt. Het is vergelijkbaar met Eddy Merckx, die op zijn 21ste zijn eerste Tour heeft gereden en hem meteen met een straatvoorsprong heeft gewonnen. En dat ook in een sport waarin de atleet pas op rijpere leeftijd op zijn sterkst zou zijn. Het zegt veel over de fysieke voorsprong van Thiam op de tegenstand nu. Maar zij zou geen voorsprong hebben en geen enkele wedstrijd winnen als

***Terwijl velen beginnen
te zweven, blijft zij
de nuchterheid zelve.***

ze mentaal nog niet rijp zou zijn. Dat is ze dus blijkaar ook. Haar mentale rijpheid verhoogt nog haar uitstraling. Zij blijft in alle omstandigheden rustig en cool.

Dat ze, zelfs tegen wil en dank, een wereldvedette wordt, is natuurlijk geen fenomenale prestatie zoals haar zevenkampen, maar katapulteert haar wel naar een mediatische belangstelling die alleen bepaalde Belgische topvoetballers enigszins kunnen benaderen. Begin dit jaar plaatste het befaamde Amerikaanse zakenblad Forbes haar bij de dertig beloftevolste Europese entertainers, tussen Hollywood-acteurs en topvoetballers. Er kwamen slechts vijf vrouwen voor in het lijstje. Maar met haar 'cool', haar figuur en nu ook haar zilver getinte dreadlocks wordt ze al een multicultureel stijlicoon. Zij klopt ook de Angelsaksische atleten in een sporttak die vaak door hen werd beheerst en waarvoor dus zowel over de kleine als over de grote plas veel belangstelling bestaat. Het enorme geldgewin van mannelijke topsporters ligt niet op

haar te wachten, maar ze kan er wel een flinke stuiver aan overhouden én een boost geven aan de Belgische atletiek en het imago van ons land in zijn geheel.

DE TOP BEREIK JE STAP VOOR STAP

Het feit dat ze het niet alleen in Rio waarmaakte, waar ze als outsider zonder druk kon presteren, maar ook in Londen, waar alle ogen wel op haar waren gericht, voegt veel karakter toe aan haar imago. Maar terwijl velen die over haar schrijven en haar observeren beginnen te zweven, blijft zij de nuchterheid zelf. Stap per stap verder omhoog, denkt ze, zoals een bergbeklimmer. Je kijkt niet naar de hoogste bergtop, want dan loop je het risico te struikelen, maar kijkt uit hoe je je volgende stap kunt zetten. De ingesteldheid waarmee ze een zevenkamp overklast, typeert ook haar denken over haar verdere carrière en mogelijke succes.

De jongste in een galerij van Belgische toppers

HOOFDSTUK 3

De doorbraak van Nafi Thiam op de Olympische Spelen in Rio was een nieuwe mijlpaal voor de Belgische atletiek. Die blinkt eerlijk gezegd niet uit in regelmaat aan de top. Medailles worden op de grote kampioenschappen en Spelen niet vaak behaald. Maar toch hebben Belgische toppers in de loop van de voorbije tientallen jaren voor bijzonder opmerkelijke prestaties gezorgd. Het heeft wel lang geduurd voor we met Nafi een eerste wereldkampioen atletiek op het nationale palmares konden inschrijven. Maar deze kampioenschappen worden ook maar pas sinds 1983 gehouden, eerst om de vier jaar, daarna om de twee jaar, telkens in een jaar voor en na de Spelen.

Wie zich op het wereldtoneel tot koning of koningin van zijn of haar discipline wilde kronen, moest tot dan toe rekenen op de vierjaarlijkse Olympische Spelen, waar de Belgen zich zeker vanaf de Tweede Wereldoorlog flink lieten gelden. De huidige glorie die een ster als Nafi Thiam met zich meebrengt, mag dan wel van een uitzonderlijk niveau zijn, het is lang niet de eerste keer dat de Belgische atletiek schittert. Rond de tijd van de Tweede Wereldoorlog ontstonden ook de Europese kampioenschappen en daarop konden de Belgen zich nog veel meer laten gelden, zowel indoor als outdoor.

DE VELE, MOOIE ERFENISSEN VOOR NAFI

Trouwens, Nafi's resultaat in Londen was dan wel het eerste goud op een WK, maar lang niet het eerste Belgische eremetaal op dit strijdtoneel. Er werd al viermaal brons behaald: door William Van Dijck op de 3000 meter steeple in 1987, Mohammed Mourhit op de 5000 meter in 1999, de 4 x 100 meter voor vrouwen in 2007 en Kevin Borlée op de 400 meter in 2011. Philip Milanov voegde daar eenmaal zilver aan toe in het discuswerpen in 2015. En nu dus Nafi Thiam. We besparen u hier de opsomming van

de Belgische medaillewinnaars op de Olympische Spelen en de Europese kampioenschappen, want ze komen verderop in dit relaas uitgebreid aan bod.

***Want atleten zijn
bijzonder krachtig,
maar toch vooral
veerkrachtig.***

Het punt is dat nu wel alle ogen op die ene ster gericht zijn, maar dat de Belgische atletiek al vaker uit het beste vaatje heeft getapt op de grote afspraken van deze sporttak. Nafi Thiam is de jongste in de galerij die hier de revue passeert. Veel wijst erop dat zij nog een trapje hoger zal klimmen dan onze vroegere absolute top, maar dat zal haar verdere sportieve loopbaan nog moeten uitwijzen. De sportcarrières van onze topatleten uit het verleden hebben ons alvast ook een bijzonder mooie nalatenschap bezorgd.

UNIEK OP ALLERLEI MANIEREN

We noemen enkele sleutelfiguren. Gaston Reiff was de eerste atletiekvedette ooit in ons land. Gaston Roelants werd niet toevallig tot tweede Belgische sportman van de 20ste eeuw gekroond, met zijn rijke loopbaan van de steeple tot de marathon. Miel Puttemans rijfde liefst zestien wereldrecords binnen. Ivo Van Damme verbaasde vriend en vijand met tweemaal zilver en nieuwe records in zijn helaas veel te korte carrière. Tia Hellebaut en de 4 x 100 meter-dames, met voorop Kim Gevaert, bezorgden onze atletiek zowat tegelijk het eerste en tweede vrouwelijke goud op de Spelen. De broers Borlée en hun metgezellen vormden de eerste mannelijke estafetteploeg uit België aan de wereldtop. Philip Milanov behaalde de eerste Belgische medaille ooit op een werpnummer op een van de grote toernooien. Thomas Van der Plaetsen was de eerste Belgische meerkamper die EK-goud haalde. En dan was en is er dus Nafi.

Kortom, verhalen en stof genoeg om niet alleen de Belgische exploten te belichten, maar ook hoe ze tot stand zijn gekomen en hoe deze mensen met een enorme gedrevenheid aan de top raakten, vaak ondanks vele tegenslagen. Want atleten zijn bijzonder krachtig, maar toch vooral veerkrachtig.

Etienne Gailly kwam als eerste marathonloper het Wembley Stadion in Londen binnen tijdens de Spelen van 1948, maar hij strompelde en stuipte in elkaar. Hij behaalde nog brons.

Roger Moens (links) is totaal verrast wanneer hij net voor de meet nog wordt voorbijgesneld tijdens de 1500 meterfinale op de Spelen in Rome, 1960.

Ook in het veldlopen overklassen Gaston Roelants en Miel Puttemans de hele wereld.

Kim Gevaert was niet alleen fysiek perfect voorbereid op grote kampioenschappen, ze was ook altijd mentaal goed gefocust.

Elodie Ouedraogo valt in de armen van coach Rudi Diels, Kim Gevaert weent tranen van geluk, terwijl Olivia Borlée komt aangelopen. De 4 x 100 meterploeg heeft het schijnbaar onmogelijke waargemaakt.

